

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

12/10 18:00-19:30
Liz effeneldt
D.V.146

MZS

Deadline: 12-10-2020

**Directie Maatschappelijke
Ondersteuning**
Team B

Ontworpen door

5.1.2e

Beleidsmedewerker

T

M 5.1.2e

5.1.2e minvws.nl

Datum document

Kenmerk

5.1.2e

Bijlage(n)

1

nota

(ter voorbereiding van een overleg)

Betreft	Digitale Catshuissessie, MP, MinMZS, Mensen met een beperking
Vergaderdatum en tijd	12 oktober 2020, 18:00-19:30 uur (met ruimte voor uitloop tot 20:00)
Vergaderplaats	Europazaal, MinAZ en via Webex
Paraaf directeur	

DGLZ
dvgca
8/10

1 Aanleiding en doel overleg

- Deze bijeenkomst gaat over de impact van Covid-19 op de brede doelgroep van mensen met een beperking of chronische aandoening. Het gaat om in totaal twee miljoen mensen met een zeer diverse achtergrond. Ca. 200.000 van hen wonen in een instelling, de rest thuis. Omdat de doelgroep zeer divers is, raakt de crisis hen ook zeer verschillend: sommigen worden geraakt in hun gezondheid, omdat ze een hoger risico hebben op een ernstig verloop of door het afschalen van reguliere zorg, anderen raken ontregeld doordat zij maatregelen niet begrijpen of lopen sociaal-emotionele schade op door minder en ander contact met hun naasten, ook kunnen de maatregelen of het risico op besmetting zorgen voor het verlies van zelfstandigheid en de mogelijkheid om te participeren.
- Doel van het gesprek is dat u van de uitgenodigde ervaringsdeskundigen hoort hoe zij het afgelopen half jaar hebben beleefd. Daarmee krijgt u enerzijds een beeld van het effect van de crisis en de genomen maatregelen op deze groep en laat u anderzijds zien dat de groep gezien en gehoord wordt.
- Hoofdthema's van deze bijeenkomst zijn thuisquarantaine voor mensen met een risico op ernstig beloop, het belang van contact met naasten en behoud van structuur en solidariteit tussen kwetsbare en niet kwetsbare

groepen.

2 Deelnemers overleg

Ministerie van AZ

Mark Rutte

5.1.2e

5.1.2e

Ministerie van VWS

Tamara van Ark

5.1.2e

5.1.2e

(DMO)

5.1.2e

(DMO),

verslaglegging

Genodigden (digitaal via Webex)

Toelichting vooraf: de lijst met genodigden is grotendeels tot stand gekomen op basis van namen die zijn aangedragen door de cliëntenorganisaties voor mensen met een beperking. Aan hen is gevraagd namen aan te dragen van ervaringsdeskundigen en niet van belangenbehartigers. Uitzondering hierop zijn 5.1.2e die op voordracht van de DGLZ is uitgenodigd. 5.1.2e die directeur is van een belangenorganisatie, maar hier vooral aan tafel zit vanwege haar persoonlijke ervaring met thuisquarantaine. En 5.1.2e die zich met 5.1.2e JongPit had gemeld bij het ministerie van AZ om een onderzoek aan te bieden over jongeren met een chronische ziekte in coronatijd.

5.1.2e

initiatief van de KRO-NCRV waarbij 5.1.2e in een 5.1.2e 5.1.2e heeft zelf een fysieke beperking en zit daardoor in een rolstoel. Hij heeft door een chronische aandoening kans op een ernstig beloop bij een Covid-besmetting.

5.1.2e

5.1.2e

belangenorganisatie van PGB-houders. 5.1.2e heeft een visuele beperking en daarnaast een aantal auto-immuunziekten, waardoor zij kans heeft op een ernstig beloop bij een Covid-besmetting. Zij zit al sinds maart in thuisquarantaine. Omdat 5.1.2e een visuele beperking heeft, heeft zij haar camera uitstaan. Zij zal dus zelf niet in beeld zijn bij de andere deelnemers.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e heeft door een chronische aandoening kans op een ernstig beloop bij een Covid-besmetting. 5.1.2e spreekt moeilijk en is mogelijk digitaal niet goed verstaanbaar. We bespreken nog met hem of er mogelijkheden zijn om dat te ondervangen.

5.1.2e

is werkzaam in een ziekenhuis en heeft een dochter met een licht verstandelijke beperking. 5.1.2e zit in het bestuur van het ouderinitiatief waar haar dochter woont en is samen met een medewerkster verantwoordelijk voor het coronabeleid.

5.1.2e

werkzaam bij JongPIT (Perspectief Inclusie Talent), organisatie voor jongeren met een chronische aandoening of beperking en deeltijdstudent Zorgmanagement. 5.1.2e en spant zich via JongPIT in voor jongeren met een beperking en chronische aandoening.

Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Kenmerk

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e vereniging door en voor mensen met een verstandelijke beperking.

5.1.2e werkzaam bij Iederin, belangenorganisatie voor mensen met een beperking en vader van een kind met een zeer ernstige verstandelijke en meervoudige beperking.

5.1.2e en zit door een chronische longaandoening al geruime tijd thuis in quarantaine. Zij heeft door deze aandoening kans op een ernstig beloop bij een Covid-besmetting

Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Kenmerk
5.1.2e

3 Te bespreken punten

1. Opening en doel overleg
2. Terugkijken
  - a. Thuisquarantaine
  - b. Belang van contacten met naasten en behoud van structuur
  - c. Solidariteit/ #Geendorhout
3. Vooruitkijken

4 Advies en toelichting

Korte toelichting vooraf

Vanaf de start van de crisis is er een wekelijks overleg met cliëntenorganisaties voor mensen met een beperking of chronische ziekte ingericht. Nog steeds wordt wekelijks met deze organisaties gesproken over de crisis, het effect op de doelgroep en eventuele acties die naar aanleiding daarvan genomen moeten worden. Dat heeft tot verschillende resultaten geleid. Een overzicht daarvan vindt u in de bijlage.

In verband met de recent afgekondigde maatregelen, wordt deze bijeenkomst nu digitaal gehouden. Goed om te weten is dat, als de bijeenkomst wel fysiek plaats had gevonden in het Catshuis, het voor een deel van de deelnemers een van de eerste keren zou zijn sinds maart dat zij zich weer buiten hun eigen huis zouden hebben begeven. De angst voor besmetting en de eventuele gevolgen daarvan zit bij een deel van de doelgroep heel diep. We waren met hen in gesprek over hoe de bijeenkomst veilig vorm kon krijgen, onder meer met aanvullende afspraken over het betreden van de zaal, ventilatie en catering.

De thema's die vandaag op de agenda staan zijn in samenspraak met de cliëntenorganisaties vastgesteld. Met hen is vastgesteld dat dit de belangrijkste thema's zijn die op dit moment spelen. Aangezien de genodigden op individuele titel zijn uitgenodigd, kan het zijn dat zij aanvullende punten inbrengen.

De bijgevoegde geannoteerde agenda is met alle aanwezigen gedeeld.

De bespreking duurt van 18:00-19:30 uur (met ruimte voor uitloop tot 20:00)

Hieronder vindt u advies voor uw inbreng.

1. Opening en doel overleg

- Het voorstel is dat de MP het gesprek modereert en deelnemers het woord geeft.
- Voorstelronde: voorstel aan de minister om iedereen te vragen zich in

3 zinnen voor te stellen. Wie ben je, waar zit je?

Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Kenmerk
1758905-212373-DMO

2. Terugkijken

→ U zou kunnen aangeven dat u beseft dat er heel veel leeft bij alle mensen die geraakt zijn door de Covid-crisis. U begrijpt dat sommige mensen nog harder worden getroffen, bijvoorbeeld doordat zij een grotere kans hebben op een ernstig beloop en daardoor thuis zitten of omdat zij contact met hun naasten missen. U kunt benadrukken dat u het belangrijk vindt om de verhalen te horen van de mensen die aan tafel zitten.

a. *Thuisquarantaine*

Toelichting vooraf: Een deel van de groep mensen met een beperking of chronische ziekte komt al lange tijd niet of nauwelijks de deur uit komt, omdat zij (menen dat zij) verhoogd kwetsbaar zijn en zich zorgen maken of zij buiten wel veilig genoeg zijn. Dat geldt ook voor een aantal van de deelnemers van dit overleg. De uitwerking verschilt: bijvoorbeeld ook het buiten de deur houden van thuiszorg, het niet meer ontvangen van bezoek, kinderen van school thuishouden of partners die niet meer naar het werk gaan. Mensen gaan daarbij veel verder dan de adviezen die gelden. Dat wordt onder meer veroorzaakt door gebrek aan vertrouwen in anderen die zich mogelijk niet aan de maatregelen houden. Ook is er angst voor wat nog niet bekend is: hoe zit het bijvoorbeeld met besmettelijkheid van mensen zonder klachten?

Bijkomend punt kan hier zijn duidelijke en begrijpelijke communicatie. Mensen ervaren de coronaregels als verwarrend en tegenstrijdig. Dat kan het lastiger maken om je eraan te houden en mensen die angstig zijn zullen zich daardoor nog eerder afzonderen.

Vanuit de doelgroep is lange tijd gepleit voor de mogelijkheid preventief medische mondmaskers te dragen. Daarover is op 18 september jl. een OMT-advies uitgekomen.

5.1.2i OMT

5.1.2i OMT

5.1.2i OMT

In de brief aan de Kamer van 21 september jl. is aangekondigd dat in overleg met o.a. artsenorganisaties bekeken wordt of in overleg tussen arts en patiënt in individuele gevallen, op basis van een professionele afweging, het gebruik van medische mondneusmaskers geïndiceerd kan worden. Dat overleg loopt nog. Aan cliëntenorganisaties is intussen duidelijk gemaakt dat het dragen van medische mondmaskers buiten de zorg niet verboden is (dat beeld bestond), maar dat het uitdrukkelijke verzoek is er terughoudend mee om te gaan.

5.1.2i OMT

- U kunt hierbij aangeven dat u begrijpt dat de angst groot is. U kunt benadrukken dat het kabinet alles in het werk stelt om het virus de kop in te drukken, juist ook met het oog op de bescherming van mensen met een kwetsbare gezondheid.
- U kunt aangeven dat actief wordt gewerkt aan een kennisplatform bij Vilans dat concrete informatie gaat bevatten gericht op kwetsbare doelgroepen. Dat platform zal snel, mogelijk al in de week van 12 oktober, beschikbaar komen.

→ U kunt aangeven dat nadere uitwerking wordt gegeven aan het

5.1.2i OMT

Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Kenmerk
1758905-212373-DMO

U kunt aangeven dat dat hopelijk bijdraagt aan het gevoel veilig zorg te kunnen ontvangen en te kunnen participeren.

Aanvullende informatie (nog niet om uit te spreken): er wordt ook nagedacht over een centrale website met als thema #hoedan?. Die website heeft tot doel het algemene publieke, maar ook verschillende doelgroepen (o.a. jeugd en kwetsbare doelgroepen) in het bijzonder, veel concretere tips en adviezen te geven hoe zij de maatregelen kunnen toepassen. Die site zal ook goede voorbeelden gaan bevatten, bijvoorbeeld in de vorm van filmpjes. De Covid-19 directie van J&V werkt dat op dit moment in overleg met AZ uit.

b. Belang van contacten met naasten en behoud van structuur

Toelichting vooraf: De (door de gehandicaptensector zelf) genomen maatregelen hebben grote impact gehad op de doelgroep. Het gaat om voorbeelden als het wegvallen van dagbesteding en om het stopzetten van de bezoeksregeling. Dit heeft voor een deel van de doelgroep tot hevige ontregeling geleid, tot (dreiging van) overbelasting van mantelzorgers. Hoewel eind mei een routekaart is gepresenteerd over het heropenen van de bezoeksregeling en de dagbesteding, zijn er nog steeds signalen dat dit nog lang niet overal goed loopt. Het lijkt erop dat instellingen nog steeds aan de voorzichtige kant zitten. Ook ontbreekt het soms aan goede communicatie met cliënten, waardoor ze niet meegenomen worden in de genomen beslissingen.

- U kunt uitspreken dat u onderkent dat contact met naasten en structuur, bijvoorbeeld in de vorm van dagbesteding, van groot belang zijn voor mensen met een beperking. U kunt aangeven dat het doel van het kabinet is om in deze tweede golf te voorkomen dat dit soort maatregelen nodig zijn
- U kunt aangeven dat één van de geleerde lessen uit de eerste golf is dat cliënten en verwanten nogal eens werden overgeslagen bij het nemen van maatregelen. Iedereen onderkent het belang van goed overleg tussen mensen met een beperking, hun verwanten en de zorgverleners, maar soms is de praktijk weerbarstig en vallen bestuurders en zorgmanagers snel terug op het top-down nemen van beslissingen, bijvoorbeeld over bezoek, of een alternatieve invulling van dagbesteding. U kunt vragen of de aanwezigen goede voorbeelden of suggesties hebben hoe we die patronen kunnen doorbreken en het gesprek tussen cliënten, verwanten en zorgverleners nog meer kunnen stimuleren?

c. Solidariteit / #Geendorhout

Toelichting vooraf: De afgelopen tijd is in de media een discussie ontstaan waarbij sommige mensen van mening zijn dat mensen die verhoogd kwetsbaar zijn zich maar moeten afzonderen, zodat de rest van Nederland weer zijn gewone leven kan gaan leven.

- U kunt benadrukken dat het kabinet expliciet van mening is dat hiervan geen sprake kan zijn. De solidariteit is een groot goed in

Nederland en is ook in deze coronacrisis van groot belang om het virus te verslaan.

→ U kunt aangeven dat u wel ziet dat er groepen zijn, bijvoorbeeld jongeren, die door het gebrek aan perspectief, het beeld dat zij minder kwetsbaar zijn en het effect op hun leven (bijvoorbeeld verlies van werk) zich soms minder aan de maatregelen houden. U kunt aangeven dat het kabinet ook werkt aan specifieke campagnes gericht op jongeren om ook hen binnen boord te houden bij de corona-aanpak.

Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team B

Kenmerk
1758905-212373-DMO

3. Vooruitblik

- U kunt vragen of de genodigde naar aanleiding van het gesprek nog specifieke vragen, tips of adviezen hebben aan het kabinet.

Follow-up

- U kunt aangeven dat we in nauwe samenwerking met cliëntenorganisaties voor mensen met een beperking of chronische ziekte de ontwikkelingen blijven volgen en met hen blijven bekijken welke acties nodig zijn.
- U kunt aangeven dat de uitkomsten van dit gesprek daarin ook worden meegenomen.

Afsluiting

- Danken van de aanwezigen voor hun verhaal en inbreng.
- Wellicht is er behoefte aan een digitale groepsfoto.

Bijlage. Overzicht acties/maatregelen voor mensen met een beperking

- Vanaf het begin van de coronacrisis is een **wekelijks overleg ingericht met cliëntenorganisaties** voor mensen met een beperking of chronische ziekte.
- Met de **koepelorganisaties voor instellingen** was aanvankelijk drie keer per week overlegd. Dat is inmiddels afgeschaald naar een wekelijks overleg.
- Op 3 juni is een **COVID-19 strategie voor mensen met een beperking of chronische ziekte** gelanceerd en aan de Kamer gestuurd. Deze strategie bevat ambities die richting geven aan de acties die gezamenlijk met partijen in gang worden gezet. We blijven de ontwikkelingen nauwgezet en in nauw contact met cliëntenorganisaties en koepels volgen en doen aanpassingen in de afspraken als de situatie daar om vraagt. De strategie wordt bovendien gemonitord.
- Op het terrein van **communicatie en toegankelijkheid** zijn diverse resultaten behaald:
  - Vanaf de tweede persconferentie is bij iedere persconferentie een **gebarentolk** aanwezig.
  - Persconferenties worden na afloop voorzien van **audiodescriptie** en geplaatst op de site van de Rijksoverheid.
  - Er zijn verschillende filmpjes met toelichting ontwikkeld in gebarentaal.
  - Er zijn diverse publicaties in **begrijpelijke taal**, o.a. factsheets op Rijksoverheid.nl en modules op steffie.corona.nl.
  - Er is vanuit het programmateam Onbeperkt meedoen samengewerkt met VWS collega's rond de **GGD teststraat** (inclusief de website coronatest.nl) en de **app CoronaMelder**, vanuit het oogpunt van toegankelijkheid/begrijpelijkheid en bereikbaarheid. Op dit moment vinden er bij de GGD diverse verbeteracties plaats op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de teststraat. Toegankelijkheid en begrijpelijkheid zijn goed meegenomen in de ontwikkeling van de app CoronaMelder, ofschoon hier nog wel het issue speelt dat de app niet goed werkt op verouderde (Ios) besturingssystemen. Dit kan bepaalde gebruikersdoelgroepen (waaronder mensen met een beperking en ouderen) verhoudingsgewijs meer parten spelen.
- Een belangrijke richtinggevende actie is de **routekaart** die op 20 mei is gepresenteerd voor mensen met een kwetsbare gezondheid. Voor mensen met een beperking zijn daarin stappen opgenomen over:
  - de versoepeling van de bezoeksregeling in instellingen
  - het ontvangen van bezoek thuis
  - het weer mogelijk maken van logeren (thuis en in instellingen)
  - het openstellen van de reguliere dagbesteding en het vervoer daar naartoe.
- Op 1 september is een brief aan de Kamer gestuurd over de **geleerde lessen** uit de eerste golf. De belangrijkste punten daarbij zijn:
  - Maatregelen moeten gezamenlijk worden gedragen zodat mensen met verhoogd risico gelijkwaardig kunnen meedoen in onze samenleving.
  - Erkenning en waardering voor de doelgroep, hun naasten en de sector, omdat deze tijd veel van hen vraagt.
  - Continuïteit van zorg en ondersteuning en van contact met naasten moet bij een toename van besmettingen zo goed mogelijk worden geborgd.
  - Er wordt met Vilans en cliëntenorganisaties gewerkt aan een betere informatievoorziening voor groepen die verhoogd kwetsbaar zijn.
- De belangrijkste acties waaraan op dit moment wordt gewerkt zijn:
  - Er wordt uitwerking gegeven aan het OMT-advies over **preventief gebruik van medische mondklappers voor mensen met een kwetsbare gezondheid**.
  - Aan het OMT is advies gevraagd over het **preventief gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen in de zorg**.
  - **Vilans zal een kennisfunctie inrichten** waar concrete informatie beschikbaar komt voor mensen met een kwetsbare gezondheid. Die wordt naar verwachting half oktober gelanceerd.
  - Er wordt met de sector en cliëntenorganisaties gesproken over de toename van het aantal besmettingen en de wijze waarop daarmee om kan worden gegaan bijvoorbeeld ten aanzien van de **bezoeksregeling en dagbesteding**.